ذره بین

مسئولان آماده‌اند، مردم زندگی عادی داشته باشند

تشکیل کارگروه سران قوا برای بررسی کسری بودجه

سخنگوی دولت با بیان اینکه در جنگ اخیر ۱۰۶۲ شهید تقدیم کردیم که ۱۰۲ شهید زن و ۳۸ شهید کودک بودند، اظهار کرد: پنج نفر از شهدا امدادگران بودند، پنج پرستار و هفت نفر امدادگر به شهادت رسیدند. از بین شهدا ۳۴ نفر دانش‌آموز بودند و ۵ نفر از جامعه فرهنگیان ما به شهادت رسیدند. از اساتید و جامعه هیات علمی ما هم تعدادی شهید تقدیم شد. فاطمه مهاجرانی گفت: در بین استان‌های کشور، تهران با ۲۶۵ شهید در رتبه اول قرار دارد. در طول این مدت ما یکسری آسیب را داشتیم که به مراکز غیرنظامی ما وارد شد من جمله به ۳۶ مدرسه در ۱۶ استان آسیب وارد شد و به ۲۱۹ واحد صنعتی ما از کارخانه و واحدهای تولیدی آسیب وارد شد. وی یادآور شد: ۷ بیمارستان و ۱۱ آمبولانس مورد اصابت قرار گرفت و حدود ۸۰۰۰ واحد مسکونی آسیب دید. مهاجرانی درباره اقدامات انجام‌شده در زمینه بازسازی منازل آسیب‌دیده در جنگ ۱۲ روزه، اظهار کرد: بازسازی در زمینه منازل تهران به شهرداری تهران واگذار شده و در شهرستان‌ها نیز این امر به استانداری و بنیاد مسکن سپرده شده است. وی افزود: آسیب‌ها دسته‌بندی شده که در طیفی از آسیب جزئی تا کلی و از نیاز به تخریب و بازسازی تا نیاز به بازسازی‌های جزئی طبقه‌بندی شده‌اند. شیوه کار را هم شهرداری مشخص کرده و بیش‌ترین آسیب نیز مرتبط با شهر تهران است. سخنگوی دولت با یادآوری اینکه برخی از بازسازی‌ها تا دو سال طول می‌کشد، گفت: در طول تمام این مدت نمی‌توان افرادی که خانه خود را از دست داده‌اند صرفاً در هتل اسکان داد؛ در نتیجه برای افرادی که خانه‌های خود را از دست دادند به این جمع‌بندی رسیده‌ایم که منازلی برای آنان در نظر گرفته شود. مهاجرانی تاکید کرد: درباره تهیه مجدد وسایل منازل هم پشتیبانی صورت می‌گیرد تا کار انجام شود. همچنین بازسازی که برخی مدارس نیاز دارند نیز از سوی سازمان نوسازی مدارس پیگیری می‌شود و بازسازی واحدهای صنعتی هم از سوی وزارت صمت دنبال خواهد شد. مهاجرانی یادآور شد: حمله به زندان اوین از جانب نهادهای بین‌المللی مصداق جنایت جنگی شناخته شد و با وجود همه جانبداری‌ها، ما خودمان را موظف به پیگیری حقوقی این موضوع می‌دانیم. سخنگوی دولت در این خصوص که جنگ ۱۲ روزه چه درسی برای دولتمردان داشته است، گفت: نگاه برنامه‌ریزی شده و نظام‌مند به موضوعات اقتضا می‌کند اولا ضعف‌ها را به‌درستی بدون هیچگونه بزرگنمایی و کوچک‌نمایی بررسی کنیم. این کار با نظارت معاونت اول رئیس جمهوری در حال پیگیری است؛ چراکه همه دستگاه‌ها ضعف‌هایی دارند و این کاملا پذیرفته است؛ بنابراین نقاط قوت و ضعف در حال بررسی است. مهاجرانی تأکید کرد: در این مدت ارز ترجیحی برگشت و در راستای کنترل قیمت، ممنوعیت ورود بعضی کالاها برداشته شد. دولت کار عادی خودش را انجام می‌دهد و مردم باید به زندگی عادی برگردند و همه به این نقطه رسیده‌ایم که همه ما باید پای کار ایران بایستیم.

افزایش کارآمدی دولت

وی درباره موضوع کسری بودجه، تاکید کرد: کارگروهی از جانب سران قوا برای بررسی موضوع کسربودجه تشکیل شده است. مهاجرانی اظهار کرد: وزیر امور خارجه به عنوان رسمی‌ترین نهاد شخص دیپلماسی کشور در طول این ایام و در راستای رساندن صدای مردم و استفاده حداکثری از همه ظرفیت‌هایی که وجود دارد سفرهای مکرری را به نقاط مختلف جهان داشت. وی یادآور شد: برگزاری جلسه وزیر کشور با احزاب سیاسی از منتهی الیه چپ تا منتهی الیه راست، اتفاق بسیار خوب و جالبی بود که جای این اتفاق، خالی بود. حتما نقد تمام کسانی که نقد می‌کنند از سر دلسوزی است که باید به عنوان فلسفه ذهنی باور کنیم که نقدکنندگان، خیرخواه ما هستند. مهاجرانی گفت: افزایش کارآمدی دولت نیز جزو موضوعاتی است که بارها مورد تأکید بوده است. می‌دانیم که در برخی از حوزه‌ها به اندازه کافی کارآمدی وجود ندارد، هیچگونه لاپوشانی هم ندارد خیلی شفاف و با شجاعت اعلام می‌کنیم هر جا ناکارآمدی وجود دارد دولت حتماً برای رفع آن اقدام خواهد کرد. موضوع ثبات اقتصادی و بهبود وضعیت اقتصادی مردم نیز جزو موضوعاتی است که در دستور کار دولت است. موضوع دیگر مبارزه با فساد و جلوگیری از افزایش فاصله طبقات اجتماعی است شکاف طبقاتی نباید دامن زده شود، وی درباره احتمال آغاز مجدد جنگ و کیفیت آمادگی در این زمینه با بیان اینکه در صورت چنین اقدامی رژیم صهیونیستی باید منتظر پاسخ کوبنده‌تری باشد، اظهار کرد: مسئولان باید آمادگی کامل برای جنگ داشته باشند و مردم باید کاملا عادی زندگی کنند. جای مردم و مسئولان در این زمینه نباید عوض شود. مسئولان اعم از نیروهای نظامی و دفاعی، نیروهای امنیتی، و کل دولت که در بدنه کار اجرایی هستند در آمادگی کامل به سر می‌برند ولی مردم باید به زندگی عادی برگردند. کسب و کارها و نشاط اجتماعی نیاز به زندگی عادی مردم دارد.

«آرمان ملی» همگرایی حاکمیت با مردم را بررسی می‌کند

نوبت گام مسئولان

فاطمه مهاجرانی در پاسخ به «آرمان ملی»: سلیقه‌های مختلف را به رسمیت بشناسیم و فصل نوینی از حکمرانی را با مردم شروع کنیم

آرمان ملی- حمید شجاعی: انسجام ملی و همبستگی جامعه پس از جنگ ۱۲ روزه باعث شده تا بسیاری مطرح کنند که در قبال این نوع ایستادگی مردم، دولت و حاکمیت باید پاسخی درخور و شایسته به این همبستگی مردمی بدهد. چراکه شاید کمتر کسی تصور می‌کرد با وجود نارضایتی‌های بسیاری که در حوزه‌های متفاوت وجود داشت شاهد چنین همبستگی و اتحاد مثال زدنی از سوی مردم با گرایش‌ها و تفکرات متفاوت باشیم. لذا حال که این اتحاد و انسجام که حیرت جهانیان را رقم زد، ایجاد شده، باید دولت و در مجموع حاکمیت گام‌های محکمی را در جهت تغییر شرایط در حوزه‌های مختلف بردارند. آنچه که مسلم است اینکه امروز و در شرایط پس از جنگ دیگر نمی‌توان به گذشته بازگشت و رویکردها و سیاست‌های سابق را در حوزه‌های مختلف پیاده کرد. به عبارت دیگر باید استارت تغییرات رو به بهبود زده شود. چنانکه در حوزه اقتصادی تصمیمات، برنامه‌ها و اقدامات به سمت و سویی برود که نتیجه آن حل مشکلات معیشتی و اقتصادی جامعه باشد. یا در حوزه مسائل اجتماعی این مساله را شاهد و ناظر باشیم که دولت و حاکمیت با رویکردی جدید و فارغ از رویکردهای سابق با جامعه مواجه شود تا به نحوی میزانی از رضایتمندی در جامعه پدیدار شود. یکی از این گام‌های مهم را می‌توان در اصلاحات ساختاری در نظام اداری و اقتصادی کشور عنوان کرد که سال‌هاست کارشناسان و صاحبنظران امر بر آن تاکید دارند. حل و فصل مطالبات و مشکلات جامعه از یک سو و تحقق وعده‌های دولت در حوزه‌هایی که بیشتر مورد مطالبه جامعه است را نیز می‌توان بخش مهم دیگری از گام‌های موثر در جهت پاسخ شایسته به جامعه قلمداد کرد. قدر مسلم امروز مردم از دولت و حاکمیت انتظار دارند که شرایط را طوری سامان ببخشند که از حمایت و همبستگی ملی خود رویگردان نشوند و به عبارت دیگر به نتیجه برسند که همان قدر که کشور و نظام برای ما مهم است ما مردم و شرایط زندگی و زیستمان نیز برای حاکمیت و دولت مهم باشد. این در حالی است که ناترازی‌ها بسیار بیشتر از گذشته شده و تاثیرات خود را نیز صرفا بر زندگی مردم گذاشته است. مساله مهم امروز کمبود آب و ناترازی در این حوزه و سپس ناترازی در برق است که به عنوان دو مساله مهم و تعیین کننده در جامعه مطرح است و دولت باید برنامه مدون و دقیقی برای حل این مشکلات داشته باشد تا حداقل این مسائل باعث شعله‌ور شدن مجدد نارضایتی‌ها در مردم نگردد.

همگرایی با مردم

تعامل و گفت‌وگو نیاز امروز جامعه است. جامعه‌ای که امروز خود با ایجاد انسجام، همبستگی و وفاق شرایط را برای این گفت‌وگو و تعامل آماده کرده است. اما نوبتی هم باشد نوبت دولت و حاکمیت است که استارت تغییرات را بزنند. هر چند که مقامات، مسئولان و چهره‌های سیاسی نیز به این مساله تاکید موکد دارند که باید امروز به مردم بپردازیم و از آنها بگوییم و درصدد حل مشکلاتشان برآییم. چنانکه رئیس جمهور اخیرا در اظهار نظری گفته بود: باید همه مردم را ببینیم». وی همچنین در دیدار با هیأت رئیسه جبهه اصلاحات بر آمادگی دولت برای تعامل سازنده با همه جریان‌ها تأکید و خاطرنشان کرد: «امروز حتی آمادگی داریم بر مبنای انصاف و عدالت با اپوزیسیون نیز گفت‌وگو کنیم، چراکه حل مسائل کشور نیازمند گفت‌وگو و نه تقابل است». البته این تنها واکنش نبود و طی روزهای گذشته نیز سایر مقامات و چهره‌های سیاسی نیز واکنش‌های مختلفی داشتند. چنانکه مشاور رهبری با انتشار مطلبی در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشت: «حفظ انسجام ملی مورد تاکید مقام معظم رهبری می‌تواند شامل تغییر برخی رویکردهای اجتماعی حاکمیت و محور قراردادن رضایت مردم شود، به گونه‌ای که برای آنها ملموس باشد». مشاور مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل با بیان اینکه مردم خود را اثبات کردند و اکنون نوبت مسئولان است، تاکید کرد: «شیوه‌های منقضی شده دیگر پاسخگوی جامعه پس از جنگ نخواهد بود». البته پیش از او نیز رئیس مجلس اظهارکرده بود: «برهمه واجب است از آنچه که این اتحاد و یکپارچگی را تضعیف می‌کند، پرهیز کنند و در مقابل ذی نفعان انشقاق و اختلاف، سینه سپر کنند؛ نباید اجازه داد کسی در شکاف اختلاف سلیقه‌ها برای خود یا جناح سیاسی‌اش لانه و آشیانه بسازد». لذا به نظر می‌رسد که مسئولان نیز به این درک رسیده‌اند که باید در نوع مواجهه با مردم تغییراتی را ایجاد کنند. حال این تغییرات چگونه و چه زمانی انجام شود باید منتظر نشست و نظاره‌گر بود.

صداهای متکثر

سخنگوی دولت درباره واکنش دولت به اقداماتی که می‌تواند به وحدت ملی و انسجام اجتماعی آسیب بزند، اظهار کرد: سرمایه اجتماعی، انسجام اجتماعی، رضایتمندی، مشارکت و اعتماد، مفاهیمی به‌شدت درهم‌تنیده هستند که در سطوح مختلف جامعه باید به طور هماهنگ تقویت شوند امروز به این نقطه رسیدیم که همه ما باید پای کار ایران بایستیم. ارجاع به شب عاشورا و سخن رهبری انقلاب می‌دهیم که از مداح مراسم خواستند «ای ایران» بخواند، این یعنی مخرج مشترک همه ایرانیان امروز ایران است. فاطمه مهاجرانی بیان کرد: باید به مردم اعتماد کنیم و فصل نوینی از حکمرانی را با مردم شروع کنیم. بیشتر همدیگر را تاب بیاوریم و از نقد ناراحت نشویم چراکه نقد ناشی از دوست داشتن است. باید بیشتر با مردم حرف بزنیم و بیشتر صداهای این جامعه متکثر را به رسمیت بشناسیم و میزان اعتماد به مردم و میزان واگذاری امور به مردم را بیشتر در نظر داشته باشیم و بخش خصوصی را به عنوان شریک راهبردی دولت بدانیم و امور را به آن واگذار کنیم. افزایش مشارکت و نشاط عمومی، افزایش شفافیت که مطالبه مردم است، مبارزه با فساد و جلوگیری از تکرار ناکارآمدی‌ها که گاهی مردم را شاکی می‌کند از جمله مطالبات جدی مردم است که دولت به‌شدت در حال پیگیری آن‌هاست. مهاجرانی همچنین در پاسخ به «آرمان ملی» در خصوص واکنش‌های مختلف مسئولان در خصوص آغاز تغییرات در جهت انسجام ملی گفت: «فراتر از موضوع تغییرات تغییر رویکردها است. نشستی که وزیر کشور با احزاب داشتند آغازگر این موضوع است و کمک می‌کند به اینکه ما سلیقه‌های مختلف سیاسی را بتوانیم بشنویم و به افزایش تاب‌آوری اجتماعی کمک کنیم».

«آرمان ملی» در گفت‌وگویی اختلافات دولت و مجلس را بررسی می‌کند

ترافیک سوال از کابینه در بهارستان

کمال‌الدین پیرموذن: تندروها به دنبال برهم زدن تمرکز دولت هستند

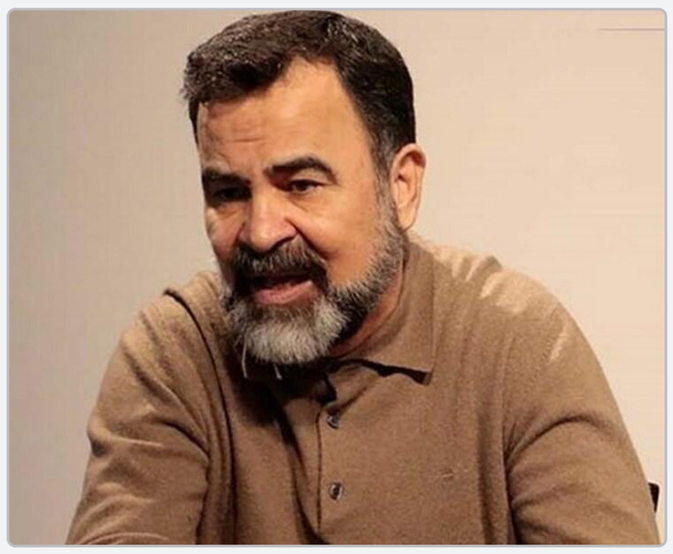

آرمان ملی- گروه سیاسی: اینکه روند کار مجلس شورای اسلامی و دولت جدید هم‌زمان و نزدیک به هم آغاز شود می‌تواند چالش‌هایی به‌همراه داشته باشد به خصوص در صورتی که مجلس تماما در دست اصولگراها و دولت هم تشکیل شده از جناح‌های مختلف باشد. از این رو همین مورد خود نمایان‌گر چالش‌های فراوانی است ولی در هر مرحله‌ای هم از سوی هیات رئیسه مجلس و هم از سوی نزدیکان دولت برای حفظ آنچه وفاق نامیده می‌شود تاکید بر همکاری و نزدیکی این ۲ قوه شده است همچنان که در ابتدای راه مجلس کابیه چهاردهم را با رای ۱۰۰ درصدی روانه پاستور کرد ولی رفته‌رفته با تاکید بر خروج محمدجواد ظریف از معاونت راهبردی و ناصر همتی، از وزارت اقتصاد آنچه وفاق نام دارد، رنگ باخته و روند به‌گونه‌ای در پیش خواهد بود که اگر برفرض وزیری را هم برای استیضاح به صحن مجلس آوردند نباید خیلی تعجب کنیم. واکنش‌های برخی نماینده‌های مجلس که تاکید دارند دولت به انتقاد و نقد نیاز دارد حاشیه‌های جدیدی را برای پاستور به‌وجود آورده‌اند با این حال تاکید بر سوال از وزرا و استفاده از اهرم‌های نظارتی بهارستان همچنان ادامه دارد و کار به جایی رسیده که رئیس مجلس در واکنش به ۱۹۲۰ سوال از کابینه، به دیدار با رهبری و تذکر ایشان در مورد سوالات نماینده‌ها اشاره کرد و از آنها خواست به این موارد بیشتر دقت کنند. در این مورد با یکی از تحلیل‌گران سیاسی مصاحبه‌ای انجام داده‌ایم. پیرموذن در این مورد معتقد است که رفتارهای نمایندگان نشان از سهم‌خواهی آنها از دولت دارد که در این شرایط جنگی و مذاکره‌ای باید متوقف شود.

سناریو تندروها علیه دولت

کمال‌الدین پیرموذن، تحلیلگر مسائل سیاسی و نماینده ادوار مجلس شورا در ارزیابی تعداد سوال‌هایی که نماینده‌ها از کابینه در صف پرسش دارند، به خبرنگار «آرمان ملی» می‌گوید: «در ابتدا باید به این موضوع اشاره کنم که همه جناح‌های سیاسی کشور چه اصولگرا و چه اصلاح‌طلب بر این موضوع تاکید دارند که دولت مسعود پزشکیان با همه کاستی‌ها و کمبودها توانسته مدیریت قابل قبولی داشته باشد. البته باید به کاستی‌ها و کمبودها در مورد حامل‌های انرژی مانند برق، آب و گاز و... اشاره کنیم که چون بحث زیرساختی است تنها به عملکرد یکساله دولت ربطی ندارد ولی با این حال مشاهده می‌کنیم که در این وضعیت بازهم به دنبال بهانه‌تراشی و حمله به دولت هستند.

نباید فراموش کنیم که تندروهای پایداری که در مجلس حضور دارند به این راحتی‌ها دولت را رها نمی‌کنند و در هر موقعیتی و از بهانه‌ای برای به چالش کشیدن دولت استفاده می‌کنند. به غیر از سوالاتی که در مجلس مطرح می‌شود مشاهده می‌کنیم که تندروها در حال بر هم زدن تمرکز دولت در فضای دیپلماسی هستند تا وزیر امورخارجه دولت چهاردهم نتواند به موفقیت دست پیدا کند. اکنون که باید در برابر تهاجم‌های غربی‌ها منسجم و آماده باشیم برخی به‌دنبال تسویه حساب با دولت هستند.»

او در همین مورد و با اشاره به سهم‌خواهی برخی از نماینده‌های مجلس اضافه می‌کند: «در کنار اینکه بسیاری از این بازی‌های سیاسی و ترافیک سوالات از سناریونویسی تندروها برای دولت خبر می‌دهد در این بین برخی از نماینده‌ها هم هستند که تنها به دلیل سهم‌خواهی و پیش‌برد پروژه‌های استان خودشان از این راه وارد می‌شوند که این موضوع هم نیاز به آسیب‌شناسی دارد تا اینکه بدانیم چالش از کجاست.

در شرایط کنونی نیازی نیست آنهایی که تریبون دارند بخواهند همه فضا را به‌نفع خودشان برگردانند. جامعه کنونی و نیروهای مسلح باید در آرامش کامل باشند و در این مورد نباید برنامه‌هایی را دنبال کنند که تمرکز دولت را برهم بزنند.»

چالش سوال از وزرا

روز گذشته صحن مجلس تحت تاثیر سوالات پرتعداد از کابینه قرار داشت و در این بین دیالوگی بین رئیس مجلس و یکی از نماینده‌ها باعث نمایان شدن پشت‌پرده برخی اختلافات شد. حسن‌علی اخلاقی امیری، نماینده مردم مشهد در مجلس شورا با اشاره به اهرم‌های نظارتی مجلس شورای اسلامی خطاب به اعضای هیات رئیسه گفت: «یکی از ابزارهای نظارتی نمایندگان، طرح سوال از وزرا است و کمیسیون مربوطه بعد از طرح سوال نمایندگان ۱۵ روز فرصت بررسی دارند. من در دی‌ماه سال ۱۴۰۳ سوالی را از وزیر ارتباطات مطرح کردم و توسط هیات رئیسه نیز به کمیسیون ارجاع شد اما هنوز بعد از حدود شش ماه در کمیسیون مورد رسیدگی قرار نگرفته است. من از وزیر درباره دیتاسنترها سوالی پرسیده بودم. همچنین سوال دیگری را در کمیسیون شوراها از وزیر کشور مطرح کردم و از پاسخ وزیر قانع نشدم اما هنوز این سوال به صحن مجلس ارجاع نشده است.»

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورا در پاسخ به تذکر اخلاقی امیری با اشاره به جلسه روز دوشنبه شورای هماهنگی مجلس با بیان اینکه ۱۹۲۰ سوال از سوی نمایندگان مجلس از وزرا مطرح شده است، گفت: «درباره اینکه چه چاره‌ای در این خصوص باید بیندیشیم، مباحث مطرح شد. من قصد دفاع از عملکرد کمیسیون‌ها را ندارم و اشکالاتی در این باره وجود دارد اما بعضا تعدادی از سوالات نمایندگان ضرورتی ندارد و برخی نیز منطقه‌ای هستند. با این حال نمایندگان اصرار بر ملی بودن سوال خود دارند. خواهش من از همکاران این است که توجه داشته باشند تا دچار مشکل نشویم؛ از این باب در آغاز اجلاسیه دوم نیز در ملاقات با رهبری مورد تذکر قرار گرفتیم. بر این اساس خواهش می‌کنم هم کمیسیون‌ها و هم نمایندگان به این مسائل توجه کنند.»

گزارش

گزارش «آرمان ملی» از تلاش آمریکا و اسرائیل برای ساخت کریدور داوود

مرز زمینی اسرائیل با ایران؟

آرمان ملی: نقشه ایالات متحده آمریکا برای قدرت‌بخشی به اسرائیل در منطقه غرب آسیا و در قفقاز جنوبی، صرفاً طرحی مقطعی یا واکنشی نیست، بلکه بخشی از یک سناریو بزرگ و از پیش‌تعیین‌شده است که در طول دو دهه گذشته به‌تدریج اجرایی شده است. در این سناریو، هر گام ایالات متحده، چه در قالب حمله نظامی، چه توافق صلح یا تغییرات ژئوپلیتیکی، بخشی از یک پازل راهبردی محسوب می‌شود؛ پازلی که قرار است در نهایت برتری امنیتی اسرائیل را در منطقه تثبیت کرده و توازن قوا را به نفع آن تغییر دهد. طرح موسوم به «توافقنامه ابراهیم» که طی سال‌های اخیر با هدف عادی‌سازی روابط میان اسرائیل و کشورهای جهان عرب پی‌گیری شده، تنها یکی از تکه‌های این پازل است. بخش‌های دیگر آن را می‌توان در حملات سال‌های ۲۰۰۲ به عراق و افغانستان، حضور فعال اسرائیل در جمهوری آذربایجان، حمایت از تغییر معادلات مرزی در قفقاز، و اخیراً طرحی با عنوان «کریدور داوود» دید؛ طرحی که به‌نظر می‌رسد قرار است پیوندی مستقیم، زمینی و راهبردی میان تل‌آویو و مرزهای شمال غربی ایران ایجاد کند.

کریدور داوود

کریدور داوود از جمله پروژه‌هایی است که در نگاه اول ممکن است صرفاً یک مسیر ارتباطی به‌نظر برسد، اما واقعیت آن است که بافت امنیتی و سیاسی این مسیر، آن را به یکی از پرمناقشه‌ترین خطوط جغرافیایی آینده منطقه تبدیل کرده است. این کریدور بنا به روایت‌های منتشرشده، از بندر حیفا در سواحل مدیترانه‌ای اسرائیل آغاز می‌شود. سپس از اردن عبور می‌کند و با ورود به خاک عربستان سعودی به سمت عراق و مناطق کردنشین اقلیم کردستان عراق امتداد می‌یابد. در ادامه، با گذر از ترکیه، وارد خاک جمهوری آذربایجان می‌شود و از آنجا به نخجوان و سپس جنوب ارمنستان (منطقه زنگزور) می‌رسد تا در نهایت در مرزهای شمال غربی ایران پایان یابد. هدف از این کریدور، تنها توسعه زیرساختی یا اقتصادی نیست؛ بلکه ایجاد یک محور ژئوپلیتیکی، امنیتی و اطلاعاتی است که بتواند دسترسی مستقیم و پیوسته اسرائیل به قفقاز جنوبی و مرزهای ایران را فراهم کند. بر پایه تحلیل‌ها، این مسیر می‌تواند به عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای محاصره نرم ایران به کار گرفته شود و ارتباطات ژئوپلیتیکی تهران با متحدانش در شمال را محدود یا قطع کند. ایران بارها نسبت به حضور اسرائیل در نزدیکی مرزهای شمالی خود، به‌ویژه در جمهوری آذربایجان و قفقاز هشدار داده است. مقامات امنیتی ایران این اقدامات را بخشی از یک پروژه مهار و تهدید امنیت ملی کشور ارزیابی می‌کنند. هرچند طرف‌های درگیر تاکنون موضع رسمی مستقیم درباره کریدور داوود نگرفته‌اند، اما نشانه‌ها و تحرکات میدانی، از طراحی این مسیر به عنوان بخشی از استراتژی بزرگ‌تر ایالات متحده و اسرائیل حکایت دارد.

کریدور داوود و زنگزور

نکته قابل تأمل آن است که کریدور داوود از نظر جغرافیایی و هدف، شباهت‌ها و تلاقی‌های مشخصی با «کریدور زنگزور» دارد؛ طرحی که جمهوری آذربایجان با حمایت ترکیه آن را دنبال می‌کند تا با اتصال زمینی میان نخجوان و خاک اصلی جمهوری آذربایجان از طریق جنوب ارمنستان، برتری ژئوپلیتیکی خود را افزایش دهد. کریدور زنگزور از منطقه‌ای عبور می‌کند که در مرز ارمنستان و ایران واقع شده و تنها مسیر زمینی مستقیم ایران و ارمنستان را در بر دارد؛ مسیری که برای تهران از منظر ژئوپلیتیکی و اقتصادی، فوق‌العاده اهمیت دارد. تحلیل‌گران معتقدند در صورتی که کریدور زنگزور تحقق یابد و اسرائیل بتواند مسیر خود در قالب طرح داوود را از همان محدوده عبور دهد، عملاً شاهد ایجاد یک محور ژئوپلیتیکی جدید خواهیم بود که حضور اسرائیل را به چند کیلومتری مرزهای ایران می‌رساند. این درهم‌تنیدگی، تهدیدی دوگانه برای ایران به‌شمار می‌آید: هم از منظر تغییرات مرزی و محاصره جغرافیایی، و هم از حیث حضور امنیتی و اطلاعاتی یک دشمن راهبردی در منطقه نفوذ سنتی‌اش. در همین زمینه، مقامات جمهوری اسلامی ایران بارها نسبت به تغییرات ژئوپلیتیکی در قفقاز جنوبی هشدار داده و اعلام کرده‌اند هرگونه تلاش برای تغییر مرزها، چه در قالب کریدورهای اقتصادی و چه نظامی، با واکنش قاطع تهران مواجه خواهد شد. از نگاه ایران، اتصال مستقیم اسرائیل به قفقاز، عملاً نقش ایران در معادلات منطقه‌ای را کاهش داده و دست برتر را به رقبای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای می‌دهد.

اهداف چندلایه

جست‌وجویی در منابع مختلف در این مورد اعلام می‌دارد این کریدور تنها یک طرح زیرساختی یا یک پروژه عبور کالا نیست. در لایه‌های پنهان‌تر آن، می‌توان اهداف کلانی همچون موارد زیر را دید: ۱- ایجاد محور پیوسته هم‌پیمانان اسرائیل از مدیترانه تا قفقاز؛ ۲- محاصره نرم ایران و کاستن از عمق راهبردی‌اش در شمال؛ ۳- افزایش قدرت نفوذ اسرائیل در قفقاز جنوبی به‌ویژه از طریق آذربایجان و ارمنستان؛ ۴- افزایش فشار بر روسیه و ایران به‌طور هم‌زمان با حضور اسرائیل و ناتو در مرزهای قفقاز؛ ۵- بهره‌برداری اقتصادی از مسیرهای جدید ترانزیتی و ایجاد رقیب برای کریدور شمال- جنوب؛ ۶- تثبیت نقش امنیتی اسرائیل در نظم نوین منطقه‌ای مورد نظر ایالات متحده. با در نظر گرفتن این اهداف، می‌توان فهمید که پروژه داوود نه‌تنها با منافع ایران در تعارض است، بلکه حتی می‌تواند در صورت بی‌توجهی، موازنه قوا را در مرزهای شمال غربی کشور دگرگون سازد.

هشدار به تصمیم‌گیران

در جمع‌بندی باید گفت که طرح «کریدور داوود» نه صرفاً یک پروژه راهسازی یا اتصال اقتصادی، بلکه یک برنامه راهبردی برای تغییر توازن ژئوپلیتیکی منطقه است. اسرائیل با همراهی ایالات متحده و هماهنگی با برخی کشورهای منطقه، در پی آن است که از دریچه قفقاز، حضور فعال‌تری در مرزهای شمالی ایران پیدا کند؛ حضوری که می‌تواند امنیت ملی، ارتباطات ژئوپلیتیکی و مسیرهای تجاری ایران را تحت فشار قرار دهد. هم‌زمانی این طرح با تحرکات جمهوری آذربایجان در منطقه زنگزور و نقش ترکیه در پشتیبانی از این کریدورها، نشان می‌دهد که تهران باید به‌صورت فعال و هماهنگ با متحدان منطقه‌ای خود مانند روسیه، ارمنستان، در برابر این پروژه‌ها موضع مشخص، منسجم و دیپلماتیک اتخاذ کند. اگرچه فعلاً این طرح در مراحل اولیه تحلیل و گمانه‌زنی قرار دارد، اما تجربه منطقه نشان داده که طرح‌های ژئوپلیتیکی، ابتدا با تحلیل آغاز می‌شوند، سپس به میدان واقعیت وارد می‌شوند. از این رو، بررسی دقیق کریدور داوود، پی‌گیری دیپلماتیک تحولات زنگزور و تقویت راهبردهای بازدارنده در منطقه قفقاز باید در اولویت دستگاه سیاست خارجی و نهادهای امنیتی ایران قرار گیرد.